

Vrienden van de motortorpedoboot T38

De motortorpedoboot T38 – hergeboorte tot actief museumvaartuig

Artikel in het Marinemuseum's nieuwsblad van 6-2001

De T38 werd in 1951 te water gelaten door Kockums Mekaniska Verkstad in Malmö en viert in 2001 haar 50-jarig jubileum. Een ouder en jonger zusterschip, de T26 en de T46, zijn sinds 15 jaar volledig actieve veteranoboten en geplaatst in Stockholm. De T38 was in dienst in de jaren 1952 – 1956 en haar geschiedenis als motortorpedoboot is uitvoerig gedocumenteerd in het jaarboek **Aktuellt 1997** van de vereniging Vrienden van het Marinemuseum.

Wat gebeurde daarna? Gedurende een periode van 22 jaar lag de T38 in conservering in Karlskrona en werd in 1978 aan het Techniek en Zeevaartmuseum in Malmö geschonken. In het voorjaar van 1993 kwamen we op het idee om haar weer operationeel te maken net als de eerder genoemde zusterschepen. We zouden daarmee drie generaties motortorpedoboten in haar element kunnen laten zien. Het idee werd gepresenteerd aan de toen nieuwe museumdirecteur Per-Inge Lindqvist, die vroeger de T38 in Malmö in ontvangst had genomen.

Op zijn vraag "Is dat mogelijk?" was vanzelfsprekend het antwoord "Natuurlijk!". Maar eerst dient het Marinemuseum eigenaar van het vaartuig te worden. Zou het museum in Malmö het schip willen teruggeven aan Karlskrona? Dit probleem werd elegant opgelost door beide museumdirecteuren en nu was het oplossen van de rest een zaak van de MTB-enthousiasten.

In de herfst van 1994 werd de T38 getransporteerd op een ponton naar de haven van Karlskrona en de restauratie kon beginnen. De scheepsrump had uitgebreide lasreparaties nodig, zowel aan de zijden als aan de bodem. Dit was werk voor vakmensen. De drie hoofdmotoren van Isotta Fraschini (IF), waren in slechte staat en daarmee kon niet gevaren worden. Er was slechts één reservemotor beschikbaar. De twee andere motoren dienden dus op een andere manier vervangen te worden. De tele- en wapeninstallaties waren grotendeels intact maar er waren wel extra onderdelen nodig. Een uitgebreide renovatie- en poetsbeurt was noodzakelijk.

Van herfst 1994 tot zomer 1997 werd actief gezocht naar reservedelen en er werd een uitgebreide renovatie uitgevoerd van de kiel tot het topje van de mast. Niets werd vergeten. Het werk werd uitgevoerd door een groot aantal vrijwilligers. Vele avonden en weekeinden werden erin gestopt. Ere al deze mensen -- geen namen genoemd -- niemand vergeten! De steun van het Marinemuseum, de Zweedse marine, de werf in Karlskrona en andere lokale bedrijven droeg er toe bij, dat het project begon te lopen. Enkele bijzondere herinneringen uit de tijd van de renovatie: Tijdens het laswerk aan de kiel, toen de boot op de helling lag, werd iemand door een slang gebeten. Hij herstelde snel en ging weer door met lassen in de kou met wind en regen en liep zo een zware verkoudheid op. "Zo gaat het niet langer, we moeten de boot ergens binnen zien te krijgen!" De werf van Karlskrona was aanspreekbaar en bereid tot medewerking en de T38 kon in 'Silverskjulet' gelegd worden. Daar kon het werk zonder risico's worden voortgezet. Het zoeken naar twee IF hoofdmotoren werd voortgezet. Alle mogelijke motoren, zowel uit Zweden als uit het buitenland, werden op een lijst genoteerd. Een privé museum in de buurt van Borås was in het bezit van een bakboordsmotor. Na onderhandelingen

werd een tändkulemotor en een slechte IF geruild voor een heel nieuwe IF! Nu moesten we alleen nog een middenmotor hebben.

In de zomer van 1995 werd de T38 buitenboord geheel gestraald en geschilderd door slechts 1 man! Een paar jaar later, in het voorjaar van 1997, begonnen zelfs de grootste enthousiastelingen te twijfelen. Een hoofdmotor ontbrak nog steeds – zou het project wel slagen? Precies op dat moment werden in het TV-programma “Landet Runt” beelden getoond van een verzameling motoren in de buurt van Umeå. Tussen al deze motoren stond een Isotta Fraschini!! Er werd contact opgenomen met een van de mensen van dat museum en er werd begonnen met onderhandelen om een motor te ruilen of te kopen. Nee, daar was geen sprake van, maar we konden wel een motor lenen! Op onze vraag: “Wat doen we als de motor stuk gaat?” werd geantwoord: “Die gaat niet stuk!”. Pinksteren 1997 reed een vrachtauto met onze slechte motor naar Vännäs, bij Umeå. Deze motor was bedoeld als ruilobject vanwege de verzameling. Op de terugweg werd de “leenmotor” mee terug genomen. Nu had de boot eindelijk een complete machinekamer!

De T38 kon in mei 1997 worden te water gelaten - 41 jaar nadat ze buiten dienst werd gesteld. Er werden met succes enkele proeftochten gemaakt. Hoogtepunt was toen ze met de zusterschepen T26 en T46 deelnam aan de openingsceremonie van het nieuwe Marinemuseum in Karlskrona op 28 juni 1997. Het doel om drie gerestaureerde en operationele motortorpedoboten varend te kunnen laten zien was gehaald!

Tijdens de Vlootdagen in Karlskrona in 1998 namen de zusterschepen uit Stockholm samen met de T38 deel aan een vlootshow op de rede van Karlskrona, voor de oude oorlogswerf. De toeschouwers jubelden zo hard, dat het geluid van de motoren van de boten bijna overstemd werd. Het jaar werd met kapotte schroeven afgesloten na een hoge snelheids test op het water voor Kungsholmen in september. Het jaar daarna kon het schip niet worden te water gelaten, omdat de rails op de helling waren stukgegaan. Nieuwe schroeven met zwaarder blad werden gemonteerd.

In het jaar 2000 was de grootste gebeurtenis het bezoek in Stockholm, samen met diverse andere zeevaardige schepen van het Marinemuseum. Het bezoek was in verband met de opening van het recent gerestaureerde Armémuseum. De T38 trof de T26 bij Landsort en de zusterschepen meerden naast elkaar af bij Logårdstrappan. De bewaking van de beide schepen werd uitgevoerd door een eenheid van de Erewacht. De Zweedse Koninklijke Hoogheid Carl XVI Gustav, wiens interesse voor MTB's welbekend is,

eerde de T38 met een bezoek aan boord. Dat was vermoedelijk de aanleiding dat de T38 daarna het vertrouwen had de koning naar de doopceremonie van de HMS Visby te varen op 8 juni 2000 in Karlskrona.

Vorig jaar (maart 2000) werd de vereniging “**Vrienden van de motortorpedoboot T38**” opgericht met o.a. als doel oude motortorpedoboten te bewaren. In de vereniging zitten uiteraard de mensen, die met het project begonnen zijn, maar ook andere geïnteresseerden.

Jan Hagberg

Foto: Calle Lindell och Jens-Olof Lindh

Vertaling: D. Hitz